

Előfizetési díj:
Videkt postán vagy helyben házhoz hordva.
Egy évre 15 frt.
Félévre 8 frt.
Negyedévre 4 frt.
Egy órára 1 frt 50 kr.
Egyes szám ára 7 kr.
Megjelen minden nap, az ünnepek követő napok kivételével.

KELET

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Hirdetési díjak:
Hatszor használt garmond sor vagy annak tere 6 kr.
Bélyegj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakori hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.
Hirdetéseket fölvesznek:
Bécsben: Oppelit Alajos (Wellzeile 22.) Haasenstein et Vogler (Wallfischgasse 10.) Rad. Mosse Publicistische Bureau.
Nyitási cikkek:
garmond sora után 25 kr. fizetendő.

Szerkesztői szállítás:
Bel-királyutca 28-ik számú háza a lap szerkesztői részét illető közlemények címzendők.

ÁZ ÉRTÉKESBB CIKKEK DIJAZTATNAK.
Kéziratok nem adanak vissza.

Kiadó-hivatal:
Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS
"KELET"
politikai és közgazdasági napilap
175. ötödik évfolyamára.

A „Kelet” előfizetési ára:
Egy évre 15 frt.
Félévre 8 frt.
Negyedévre 4 frt.
Egy órára 1 frt 50 kr.
Egyes szám ára 7 kr.
A megrendelések legcélszerűbben postai utvánnyal alólírt könyvkereskedésébe köldendők.
Jólcz, egyszerre beküldött előfizetés után szíveletpéldánnyal szolgálunk.

Stein János
a „Kelet” kiadója.

A török-montenegrói viszály.

Budapest, jan. 20.
(A) A jelenleg hazánk fővárosában időző ár legmagasabb körében tegnap este a nézeteltérést, mely a Porta és Montenegro között a podgoriczai vérengzés bűntetteinek megfenyítése ügyében hosszabb óta fennforog, békés úton kiegyeztetelnek tartották. Az ügy már annyira fejdött, hogy az északi hatalmak, melyek Anglia is csatlakozott s melyek még hét végén minden erejüket megfeszítették, hogy a két fél harcát megsemmisítsék, hét óta abban hagyták a közvetítést, mert belátták, hogy az ügy sem vezet eredményre. A porta és Montenegro egyaránt határozottan akarák a háborút. A felte béczei felbarbár lakói ősi gyűlöletből a török iránt ezúttal is kitüntették a podgoriczai lekasabolt testvéreiket, és bőszen bőszen akarák állani. A porta viszont mindazon keserűséget, melyet benne a fejedelemsek eljárása évek óta kel-

tett, hogy a rakoncátlanok közül azt, a kiépeneke ügyébe jut, kedveszerint megfenyítse. Ily viszonyok közt a nagyhatalmak a béke érdekében nem sokat tehettek s a haduzenet Montenegró részére közeli kilátásban áll.
Az esemény egész Európát, de különösen Ausztria-Magyarországot, mint szomszéd államot érdeklí s diplomatikán az ügy minden fahását a legnagyobb figyelemmel kísérték. Voltak olyan magyar lapok, melyek azt híresztelték, hogy a török-montenegrói háború roppant veszélyeket rejt magában a monarchia névére s hogy a háború egyszerű kitorése is vereséget képez a bécsi kormányra. A vésharang ezen kongatása, a nyugtalanító hírek ezen terjesztése a tényekben nem talál indoklást. Habár reánk nézve nem is valami örömdetes dolog, hogy határaink közelében olyan háború foly, mely egy évig is elhúzódhatik, de másrészt az ügy azért sem veszélyes, mert nem szenved kétséget, hogy a háború, ha kitorésre jut, minden esetre localizáltatni fog s nem fejlődik általános európai bonyolulommá. Minden kétségen kívül áll ngyanis, hogy Oroszország, Németország, Ausztria-Magyarország és Anglia e kérdésben határozott egyetértéssel járnak el s hogy a hadviselő felek háta mögött e hatalmak közül egyik sem áll. Mind a Porta mind Montenegro a saját szakállára működik, tetteinek jó vagy rossz következményeit maguk maguk fogja viselni; nem áll mögöttük senki, a ki őket a háborúba hajszolta volna.

Két eshetőséget azonban külügyi hivatalunk mégis figyelembe vett. Nem valószínű ugyan, de végtére nem is lehetetlen, hogy a háború a monarchia szláv elemeiben talán a tetlegességig menő viszályra fog találni. E nem várt eshetőséggel szemben is megtették az elővigyázati intézkedéseket; a monarchia belső békéje és nyugalma bármely eventualitással szemben biztosítottak tekinthető. Egy másik körülmény az, hogy Szerbia talán támogatni fogja Montenegrot. Az európai diplomácia mindent elkövet, hogy a belgradi kormányt e kalandos és veszedelmes lépéstől visszatartsa, de ha működését siker nem koronázná, ez a helyzetben

nem változtat. Mert bárnire vezessen is a török-montenegrói, esetleg szerb hadjárat, akár a törökök, akár a montenegróiak — mi éppen nem valószínű — nyernék a végleges diadalt, ez nem változtathatna a nagyhatalmak azon megállapodásán, mely szerint a status quo a keleti kérdésben fentartandó. Kétségtelenné vehető, hogy a külhatalmak éppen oly kevéssé fogják megengedni azt, hogy a porta Montenegrot bekebelezze, mint azt, hogy Montenegro a török birodalom egy részét anektálja. A három északi hatalom és Anglia nem akadályozták meg ugyan azt, hogy a törökök és szlávok hajba kapjanak, de azt már meg fogják gátolni, hogy az egyik fél a másikat teljesen tönkre tegye.

A készülődő török-montenegrói háború tehát még azon esetben sem bírándó nemzetközi jelentőséggel, ha Szerbia is aktívba lépne. A porta ekkor is elég erős leszen tekintélyét érvényre emeli. Ha pedig a délszláv propaganda a magyar korona területére is kiterjeszté bűnös működését, az illetékes körök már gondoskodnak arról, hogy a lak az égig ne nőjenek s hogy a rend és a nyugalom érdekei sértetlenül megóvassanak. Egészen véve minden aggodalom nélkül nézhetik Magyarország a fekete hegyek körül készülő eseményeket. Egyelőre csak közvetve illetik monarchiánkat s alapos a remény, hogy azt később sem kényszerítendik passzív állásból való kilépésre.

A balasszályi román intelligencia nevében Papfalvi Constantin és Popu István a kolozsvári román clubb felhívására a „Gazetta” hasábjain felelnek. A felhívás kibocsátásáért mindenkéltt köszönetet szavaznak a kolozsvári román clubb tagjainak s kinyilatkoztatják, hogy egy román conferentiának K. Fehérvárra leendő összehívását pártolják. A második pontot, hogy minden 30,000 lakos után, a megyei bizottság minden tagjai által egy képviselő választassék, nem helyeslik, inkább szeretnék, hogy az összes román választók vegyenek részt a választásban, de ezt lehetetlennek tartván, a mellett vannak, hogy a conferentiában minden választói joggal felruházott román megjelenssék s ottan szavazattal bírnak. A harmadik pontot illetőleg, hogy e conferentiát

a román nemzet tekintélyes férfai hívják össze, oda nyilatkoznak, hogy miután az idő rövid s az 1861. évi állandó román comitő mindkét elnöke meghalt; hívja azt össze a kolozsvári román clubb, melynek elnöke ugys tagja az 1861. évi román comiténak.

A pénzügyminisiteriumban Ghyczy elnökletével tartottak a dohányjüvedék körül nagy mérvén üzött eszméket és egyéb visszafélések megállítását és általában a dohányjüvedék bevételeinek lehető fokozása tárgyában. Az értekezleten jelen voltak Fluck min. tanácsos a dohányjüvedéki ágának főnöke a pénzügyminisiteriumban, továbbá Meczer p. u. tanácsos és több kiváló fővárosi dohánytermelő és szivarkereskedő.

A bagatell bírósági ügyeknek a közigazgatással való egyesítése tárgyában, a jogügyi bizottság tárgyalás alá vette a perrendtartási részt, melyet Teleszky István egy terjedelmes munkában praecizirozott. A min. a rendőri kihágásoknak a közigazgatás útján való büntetését illeti, erre nézve már készen van a törvényjavaslat az igazságügyminisiteriumban s legközelebb átküldetett véleményadásra véget a belügyminisiterhez. E törvényjavaslat beterveztésekor az igazság- és belügyminisiter felhatalmazást fognak kérni a parlamenttől arra, hogy kimondatván elvben a rendőri kihágásoknak közigazgatási úton való elintézését, addig míg egy részletes kidolgozott rendőri törvény el nem készül s szentesített törvényig nem válik, a rendőri kihágások tárgyait a nevezett minisiteriumok állapítanak meg.

A választók összehívása országgyűlési járában foly, néhol be is végeztették, s ottan, hol ez megtörtént, arról értesülünk, hogy az új választási törvényben felállított qualificationok és feltételek borzasztó pusztításokat eszközölnek a választók számában. Így Borsodmegyében a választók 40%-ja esik ki s másutt valószínűleg még több fog kiesni; a mi kétségteljesen szomorú jelenség, de nem a választók számának csökkenése folytán, hanem mert konstátja azt, hogy mily rémületes nagy mérvben van elterjedve az országban, az első hazafias kötelességnek, az adók megfizetésének elhanyagolása.

BELFÖLD.

Brassó, 1875. jan. 19.
Van városunknak egy különös sajátága mely az idegeneknek, feltéve, ha az nem valahonnan keletről jön ide, figyelmét azonnal magára vonja.

Es ezen jelenség az uton uttfőn kolduló számtalan koldus. Valóban, a ki legelőször jön ide, okvetlen arra a gondolatra jut, hogy itt talán a lakosságának egy különös, ezen foglalkozást üző osztálya van. Mert egyebet nem gondolhat legjobb akarata mellett sem. Nincs tér, hol kettő három is a járó-kelő jöteknységét s könyörületét ne kérné. Hátha még egy szombatnap találja szerencsésillaga ide vezérlni még csak ilyenkor van mit bámulni.

Mint a régi időkben fennmaradt bucsójáró helyekre, oly csoportosan járják utcázhosszant különösen a kereskedéseket, úgy hogy e nap valóságos vezeklési napnak mondható, a kolduseregtől ostromlott kereskedőkre nézve. De ezen nem kell csodálkozni, az privilegisált nap a koldulásra s valami már olyan megszokott dolog, mi ha el találma maradni, talán még különösnek is tűnnék fel.

Hanem azért a magánházak sincsenek ily vendégek látogatásaitól megkímélve s nem ritkán kopog be egy-egy csinos férfi alamizsnát kéve s ha esetleg szembeötlök, hogy egy egészséges ember talán dolgoz után is megélhetne s kérlek, ha van-e és minő foglalkozása, olyat mond, a mit itt nem folytatnak, vagy hogy nem kap dolgot. Természetesen aztán az ily csavargok rendszeren osztják fel magok közt az utcákat s az összekoldult pénzt pedig olyan kurtakoresmákban a drága pálinkára áldozzák, mi meggyőzendő itt nagyon olcsó, csak 20 kr egy kupa.

Hisz nincsen e városnak egy oly intézete, hol az ily emberek munkára reászoríthatnának, és rendőrségünknek eszéjébe sem jut az ily dolgokra ügyelni, bizonyára a magas politika nem engedi erre is gondolni.

Csoda-e tehát, ha ily körülmények közt itt, mint asylyumban, jöletnek, békés nyugalomnak örvendő koldulás mesterségét üző családok? Vannak bizonyára számos szegények, de kik? mert a valódi szegénység visszavonuló, tehát azt nem is tessék meg; hanem csupán azok, kiknek a dolog nem tetszik s kik régtul tették magokat azon a gondolaton, hogy van dolog, mit szegyenelni is lehet.

la — hosszú ősz, szakáll a mellére omlik most al — tele voltak jégcsapokkal, sőt az arckán alágördülő örmöknnyük is jéggömböcskékké váltak. Mindemellét rendkívül élénk és jókedvű volt, még egy üveg bogyóból készült bort is bontott fel velem, s barátainkkal, kiket magával hozott, ivott a nemes czár, egészséges, s Oroszország s minden szabad orosz jöletéért; ekkor egy telt sarleget tartván kezében, fejét lehajtá, s merőn a földre nézve így szólt:

— Wawilits Nikáder, öreg barátom ott alant a föld alatt, hallo-e? Oroszthonban nincsenek többé jobbágyok, nincsenek rabszolgák! Örülj, sirodban, te vén ezimbor! Még több efélet beszélt össze-vissza, mint: Végre tehát mégis beteltek reményeim, vágyaim! De nem emlékszem már minden szavára, csak azt tudom, hogy addig életemben még oly boldognak, oly elégtlennek nem láttam őt soha. És így elhatározám, hogy énnek megirom, hogy tudja, miként örvendeztünk, hálálkodtunk mi is, a távoli Szibériában, s osztottuk az önk boldogságát, örömet!

A „KELET” TÁRCZÁJA.

PJIN és BABURIN.
Elbeszélés.

Irtá: TURGENJEV JÁN.

III. (1849.)
(Folyt. és vége.)

Muzsa összeráncolta szemöldökét: Móróhasztalan veled ily tárgyak felett vitázni, e olvasás mi arcából.
— És... kérdem végre — nagyon bele van emeonits Paramon bonyolulva e dologba? Muzsa nem felelt. Egy vad, éhes nyávogó hangzék most a padlásról alá.
Muzsa összeretent. Ah minő szerencse, hogy Wawilits Nikáder nem érte ezt meg! — sajta csak nem kétségbeesetten. Ő nem látta, hogyan ragadják meg éjjel erőszakosan őt — a mi jölvőnket — nem látta mént bántak egy szegény ősz emberrel, hogyjevették őt te-nek, s hogy és mivel fenyegették őt... csupán azért, mert alacsonypolgári születésű. Az a fiatal katonatiszt, ki őt elfogatta, alkalmasint ama lelkiismereten, szívtelen fajtához tartozott, mint ki az ő életmetét.
Itt a nő szava elakadt; nyárlevélként kezdett remegni.
Az oly soká, és nehezen visszafojtott elkeseredés kitoró végre, az új megrázkódtatás általsmét felszaggatott lelki seb, önkénytelenül jogni, vérezni kezdett. Mi pedig engem illet meggyőződtem az alkalommal, hogy ezen legabb iskola típusa, bizony egészen ama régi modoru, ez is csak ugy elhagyta magát ragadtatni a szenvedélytől, mint a hajdani.

Csak hogy a tárgy, mely miatt elhagyta magát ragadtatni, most másnemű volt, mint fiatal éveiben.

Az, mit én első látogatásom alkalmával teljes lemondásnak, valódi aláírt és önmegadásnak tartottam, a mi volt is valóban, ama szelíd megtört tekintet, ama nyugodt hang, a higgadtság, egyszerűség egész módjában — mindez csak a multra vonatkozott — a visszahozhatlanra.

Most a jelen áll előttünk! Ez ragadtat el! Főzőelom most odairányult, hogy Muzsát megnyugtassam s beszélgetésünk fonalát gyakorlatibb alapra vezéreljem. Első teendőnk vala, mindenfelé puhatolózni, hogy tulajdonképpen hová vitték Baburint fogságba, azután arról kelle gondolkodni, hogy Muzsa számára valamely keresetmódot találjak. Ez mind nem kis feladat volt; nem pénzsegély összerzéséről volt szó, hanem munkakapásról, mi sokkal nehezebb valami.

Elbucuszam Muzsától, fejem telve volt különböző tervekkel. Csakhamar megtudtam, hogy Baburin a petersburgi erősségbe van bezárva, a vizsgálatot meg is tették már, hanem a dolog soká fog húzódni.

Minden héten párszor meglátogattam Muzsát; neki megengedték férjét néha láthatni. De éppen midőn végre a szomorú ügy befejezése már remélhető volt, valami előre nem látott fontos körülmény távol tartott Petersburgtól s kénytelen valék Oroszország déli részébe elutazni. Ott kaptam meg azon tudvást, hogy a törvényszék felmenté ugyan Baburint a fogság alól, de azon hozzátevessel, hogy ezentuli lakhelye Szibéria nyugoti tartományá egyikeben van kijelölve, hova nemskára el is fogják őt szállítani.

Muzsa követi őt a száműzetésbe. Semeonits Paramon nem kívánta ugyan tölem, ír nekem Muzsa, hogy vele menjek, mivel az ő fogalmai szerint, senki sincs arra feljogosítva, azt kívánni, hogy ő

érette egy másik feláldozza magát; de én más szempontból vettem fel a dolgot s azt feleltem neki, ez nekem nem áldozat. Midőn Moszkvában elhatároztam volt nevére lenni, még akkor felfogadtam magamban, hogy ez örökre és felbonthatlanul leszek!

Es maradjon is az ugy mindvégig, halálunk napjáig.

IV. (1861.)

Ismét üzenkél év tel el. Oroszországban mindenki tudja s örökre meg fog emlékezni arról, mi történt itt az 1849. és 1861-ik év között. Az én életmódom s viszonyaim is több rendbeli változásnak voltak kitéve, de melyekre, mint e tárgyhoz nem tartozókra nem terjeszkedem ki tüzetesebben.

Új érdekek, új gondok táruáltak előmbé, melyek a Baburin házaspárt előbb háttérbe szorították s később csaknem egészen elfeledtették velem. Azonban egészen még sem szüntem meg Muzsával leveleket váltani, igaz, hogy ritkán, nagyon ritkán. Gyakran eltelt egy év s még több is anélkül, hogy róla vagy férjéről valami hírt halljak.

Azt megtudtam, hogy 1855-ben megengedték Baburinnak a visszatérhetését Oroszországba: ő azonban ezt visszautasította s azon óhaját fejezte ki, hogy itt e kis szibériai helységben, hová a sors elvetette őt, megmaradhasson, a hol, mint látszik, nyugalmas fészket rakott, menhelyet talált s tevékeny szellemének hatáskört bírt alkotni.

Ezek után 1861-ben marcius végén, követhető levelet kaptam Muzsától.

— Már oly régen nem írtam önnek igen tisztelt Petrovits Péter, hogy még azt sem tudom, ha valjon az élek közt van-e még ön, s ha még él boldog és egészséges-e mit, hogy ugy legyen szívünköl óhajunk; hogy nem feledt el egészen minket? Hanem az mindegy, indittatva érzem magam írni önnek a mai napon.

